

Koulukoti Väinölän perustaminen — pakolaisten suuri voimannäyte

Koulukoti Väinölän perustamisesta on tänä vuonna kulu-
nut 50 vuotta. Sen perustaminen, toiminta ja lakkauttami-
nen liittyivät niin läheisesti pakolaisten kerhotoimintaan, jo-
ten koulukodin vaiheita on tarkasteltava yhdessä kerhotoimin-
nan kanssa.

Amnestiavuodet

Vuoden 1922 lopussa levisi tieto siitä, että Neuvostoliitto
tulee myöntämään amnestian Suomeen tulleille Karjalan pako-
laisille. Siitä alkoi keskustelu, jolloin selvisi, etteivät kaik-
ki itäkarjalaiset halua palata uuden komennon alaisiksi, vaan
jäävät pysyvästi Suomeen.

Karjalan Sivistysseura pyysi maamme heimojärjestöt yh-
teiseen neuvottelutilaisuuteen, missä seuran puheenjohtaja
Aleksi M i t r o alusti kysymyksen Suomeen jäävien pako-
laisten lisäkouluttamisesta. Alustus sai suopean vastaanoton.
Nuorisoseuramallisen toiminnan arveltiin parhaiten kehittä-
vän nuoria yhteiskuntaamme soveltuviksi kansalaisiksi.

Kerhojen perustaminen alkaa

Nopeimmin ja tehokkaimmin lähti kerhokysymystä hoita-
maan AKS. Se perusti oman lehtensä Suomen Heimon, jon-
ka välityksellä saatiin tiedot kenttäväelle. Lisäksi palkattiin
asiaa ajamaan juuri Suomen Nuoriso-opistosta valmistuneet
vienalainen Roope T a k a l a. Ensimmäinen seura, nimellä
Veitsiluodon nuorisoseura perustettiin 1924 pakolaisten toi-

**Alekski Kotaniemi, ensimmäisen
Karjala-Kerhon (Veitsiluoto 1924)
puheenjohtaja.**

mesta, puheenjohtajana Alekski K o t a n i e m i. Seuran ni-
mi ei miellyttänyt, joten se vaihdettiin. Uudeksi nimeksi otet-
tiin — Veitsiluodon pakolaisten opinto- ja liikuntakasvatus-
kerho.

Karjalan Sivistysseura alkoi vuonna 1925 julkaista omaa
lehteä, nimeltään Toukomies. Sen välityksellä professori A.R.
N i e m i toi julki karjalakerho-ohjelmansa, joka miellytti
kenttäväkeä. Helsinkiin kutsuttiin neuvottelukokous. Veitsi-
luotolaisetkin saapuivat kokoukseen, liittyivät Karjalan Sivi-

Karjalan pakolaisia lähdössä takaisin Venäjälle neuvostovaltion luvattua palaajille amnestian v. 1923. Kuva otettu Suojärven Kaksinaisten tulliasemalla. Siinä ovat mukana myös saattajat, sillä avioliittoja oli solmittu useita.

Karjala-Kerhojen keskusliiton perustajia Kajaanissa 13—14.8.1927. Henkilöt oik. Pekka Harju (Kuopion kerho), Alekski Kotaniemi (Veitsiluodon kerho), Mikko Kontu (myöh. Turku), Naimi Huhtiranta (Orismalan kerho), Santtu Vepsäläinen (Kajaanin kerho) ja Yrjö Mäkelä (Orismalan kerho). Seuraavia kahta ei tunneta, ei myöskään seisovia. Kuka tunnistaa heidät? Lisäksi kokouksessa olivat Ievala ja Kanerva Kiehimästä, Roope Takala sekä Onttoni Miihkali, samoin Iivo Kinos.

tysseuraan ja vaihtoivat kolmannen kerran nimeänsä kuuluvaksi — Veitsiluodon karjalakerho. Tämän nimen pitivät lakauttamiseen saakka. Myös uskollisuus seuraan säilyi, sillä 1927 voimme lukea maisteri Pekka Sutisen sanat Aleksei Kotaniemelle: Istut Karjala-Kerhojen Keskusliiton johtokunnassa, vaikka seuranne ei ole edes sen jäsen.

A.R. Niemen kerho-ohjelma miellytti pakolaisia.

Helsingin neuvottelukokouksessa perustettiin vielä kerho-työtä kehittämään Keskustoimikunta, johon valittiin KSS:stä A.R. Niemi, Aleksei Mitro, Probus Rahikainen, Ville Mattinen, Paavo Ahava, Leo Pankkonen ja Simo Niemi. Pakolaispiireistä valittiin Keskustoimikuntaan seuraavat: A. Vierma, V. Vaara, P. Kanerva, T. Seppänen ja F. Semenoff.

Näiden valittujen lisäksi päätettiin pyytää Keskustoimikuntaan seuraavat lisäjäsenet: Juho Prokkonen, V. Luoto, T. Manner, Iivo Härkönen, N. Semenoff, N. Kyöttinen, J. Ontronen. Vielä varattiin paikat Oulun, Sortavalan, Salmin, Lieksan ja Loimaan edustajille.

Karjala-Kerhojen Keskusliitto

Kerho toiminta lähti käyntiin. Kerhoja oli perustettu jo yli 20. Puoleksi ne jakaantuivat AKS:n ja KSS:n alaisuuteen, mutta jokunen kerho toimi villinä tai kuului Viipurissa toimivaan Karjalan Kansalaisliittoon.

Monen isännän alaisena oleminen toi sekaannusta. Lisäksi oli kerhoja, jotka liittyivät sinne, mistä apua luvattiin. Eräät kuuluivat kahteenkin järjestöön.

Tähän sekavuuteen kyllästyi Kuopion Karjalakerho (AKS). Kerhon puheenjohtaja Heikki Juurikainen lähti kiertämään. Hän kiersi puhumassa Paltamon Kiehimässä, Kuhmonniemellä ja Kajaanissa tarkoituksena perustaa kerhoille yhteinen kattojärjestelmä. Matkan jälkeen kutsuttiin neuvottelukokous toukokuun 23 päiväksi 1927 Kajaaniin. Sinne saapuivat seuraavien kerhojen edustajat: Kuopion, Kajaanin, Kiehimän, Kuhmoniemen, Varjakan, Veitsiluodon, Laitakarin, Karinhaaran ja Orismalan.

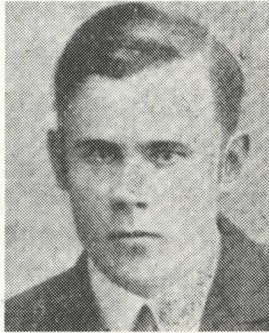
Kokouksessa päätettiin perustaa Karjala-Kerhojen Keskusliitto, johon pyydetään mukaan myös muut heimojärjestöt ja varataan heille paikat johtokuntaan. Sääntöjä laatimaan valittiin Iivo Kinos, M. Kälviäinen ja Mikko Karvonen.

Kerhojen edustajaksi keskusliiton johtokuntaan valittiin: Iivo Kinos, Alekski Kotaniemi, Mikko Karvonen, Iivari Ievala ja Roope Takala. Yllätyksenä voidaan pitää sitä, ettei idean isä Heikki Juurikainen kuulunut johtomiehiin. Karjala-

Kerhojen Keskusliiton jatkokokous päätettiin pitää 4.9.1925 Helsingissä ja siihen kutsutaan seuraavat heimojärjestöt: AKS, Helsinki, Karjalan Sivistysseura, Helsinki, Itä-Karjalan komitea Viipuri, Karjalan Ulkomainen Valtuuskunta ja Karjalan Kisakomitea.

Kaikki muut saapuivat kokoukseen, mutta Ulkomainen Valtuuskunta ja Kisakomitea jäivät pois. Vanhat ja viisaat vierastivat nuorten toimintaa.

Läsnäolleista heimojärjestöistä valittiin keskusliiton johtokuntaan entisten lisäksi tohtori Aarne Valle AKS, professori A.R. Niemi KSS, maisteri Pekka Supinen Itä-Karjalan komitea.

Heikki Juurikainen pani alulle keskusliiton perustamisen.

Karjala-Kerhojen Keskusliiton toiminta alkaa

Näin alkoi toiminta. Puheenjohtajina ja toiminnanjohtajina ovat olleet seuraavat henkilöt: Pekka Supinen 1927—29, Itä-Karjalan komitea, Erkki Virta 1929—30, AKS, Iivo Härkönen 1930—32, KSS, Jouko Karanko 1932—33, AKS. Tämän jälkeen alkoi itäkarjalaisten osuus. Janne Rajamaa 1933—36, Prokko Rahikainen 1936—39, Janne Rajamaa uudelleen 1939—41 ja viimeisenä puheenjohtajana Vilho Timonen 1942—44.

Toiminnanjohtajina ovat olleet: Roope Takala 1927—29, Vallas Homanen, 1929—33 ja Lasse Kuntijärvi, 1933—44.

Janne Rajamaa 1933—36 ja 1939—41

Prokko Rahikainen 1936—39

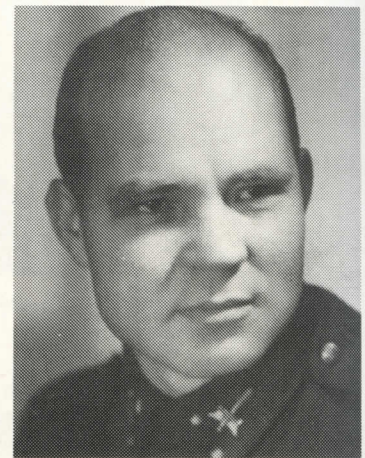
Vilho Timonen 1942—44

Roope Takala, toiminnanjohtajana 1927—29

Vallas Homanen, toiminnanjohtaja 1929—33

Lauri Kuntijärvi, toiminnanjohtaja 1933—44

Koulukoti Väinölä perustetaan

Karjala-Kerhojen Keskusliiton toiminnanjohtajan Lasse Kuntijärven kuningasajatuksena oli saada pakolaisille koulukoti. Hän myös sen toteutti hyvin viisaalla tavalla. Teki suunnitelmat, jotka 1938 Kemin kesäjuhlien yhteydessä pidetylle vuosikokoukselle esitettiin. Lassen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Se oli hyvin laadittu, oli halpa toteuttaa, eikä sisältänyt mitään taloudellisia riskejä. Koulupaikkakunnaksi valittiin Nurmijärvi. Kouluksi Nurmijärven Yhteiskoulu. Oppilasarunnoksi Palomäen talo vuoteen 1939 ja 1940 asuttiin pankinjohtaja Kostien talossa.

Voidaan mainita, ettei tämä jäänyt Laurin ainoaksi aikaansaannokseksi. Sodan jälkeen tuli vuoroon omien lapsien kouluttaminen. Kouluihin pääsy oli vaikeata. Lauri soitti maisteri Koskelle keskellä yötä ja sanoi: "Kuule Huoti, lapset eivät pääse kouluun, perustetaan oma koulu" Niin perustettiin ja toimii vielä tänäkin päivänä nimellä: Mannerheimintien Yhteiskoulu.

Lassen esitykseen sisältyi toinenkin ehdotus, näin jälkikäteen arvioituna hyvin viisas esitys. Hän esitti koulukotia tu-

Teollisuusneuvos Juho Mattinen (vas.), Väinölä koulukodin kannatusyhdistyksen johtokunnan jäsen ja Säätio Väinölä perustajajäsen, prof. Lauri Kettunen koulukodin kannatusyhdistyksen puheenjohtaja.

Tuumasta toimeen: talkooväkeä Väinölää rakentamassa.

kemaan perustettavaksi Itä-Karjalaisten koulukodin kannatusyhdistystä. Tällainen tukiyhdistys vapauttaisi keskusliiton taloudellisesta vastuusta ja antaisi tukiyhdistyksen johtokunnalle vapaat kädet hankkia varoja koulukodin toimintaan.

Koulukodin kannatusyhdistykseen ehdotettiin valittavaksi professori Lauri Kettunen puheenjohtajaksi ja jäseniksi: Juho Mattinen, Helsinki, edustaja Mikko Kontu, Turku, kauppias Matti Väisänen, Suolahti, kauppaneuvos Janne Rajamaa, Pudasjärvi, johtaja Prokko Rahikainen, Sortavala ja kauppias Jaakko Karppala, Nurmijärvi.

Vuosikokous hyväksyi tämänkin esityksen. Ehdotetut jäsenet valittiin ja johtokuntaa haluttiin vielä laajentaa seuraavilla henkilöillä: Robert Aksola, Korpiselkä, Seeva Vuolle, Helsinki, Reino Castren, Helsinki, Mikko Karvonen, Kuivajärvi sekä varalle: Pekka Harju, Kymminlinna, Eino Sirkeinen, Helsinki ja Alekski Timonen, Kymönkoski.

Toiminta ja lakkautus

Vuoden 1944 lopussa solmittu rauha katkaisi toiminnan. Karjala-Kerhojen Keskusliitto lakkautettiin. Koulukodin kannatusyhdistys jäi elämään, mutta sen sääntöjä piti muuttaa ja tämä muuttaminen herätti nukkuvan karhun.

Valposta tuli kirje, ettei sääntöjä tarvitse muuttaa. — Toimintanne suuntaa Neuvostoliittoa vastaan, joten yhdistyksenne lakkautetaan. Lakkautuspäätös astuu voimaan 28.6.1945.

K u i t t i .

4.9.45 takavarikoitiin lakkautetun Itäkarjalaisten koulukodin kannatusyhdistyksen r.v. rahastonhoitajalta kapteeni Boris Karppelalta:

Yhdistyksen käteiskassa — 548 :-
Talletuskirja Kansallis Osakepankkiin N° 53775 summan ollessa 3.5 merkinnän mukaan 12330 : 50
Tilinpäätöksen, tehty 1.9.45.
Yhdistyksen tilikirja vuodesta 1938 - 3.5.45 sekä kassatositteet ajalta 1941 - 1945.

Helsingin Keskuspoliisiosastolla 4.9.45.

Comisario

Nicolai Brinck.

Kuitti kertoo omaa kieltään.

Koulukodin kannatusyhdistyksen johtokunta oli aivan oikein haistellut sen ajan tuulen voimakkuuden ja oli jo vuoden 1945 alussa ryhtynyt perustamaan Säätio Väinölää, joka jatkaisi koulukotitoimintaa. Oikeusministeri Urho Kaleva Kekkoselle on annettava kaikki se kunnia, mikä hänelle kuuluu riskinotosta. Hän käsitteli Säätio Väinölä säännöt ennätysajassa ja hyväksyi ne jo 23.2.1945, siis 4 kuukautta ennen sisäministeriön lakkauttamispäätöstä.

Säätio Väinölä perustamisen teki mahdolliseksi muuttamien itäkarjalaisten rohkeus. He eivät panneet päätä pensaaseen, vaan lahjoittivat kukin säätion peruspääomaksi 100.000 mk. Näin 300.000 mk oli valmiina ja lahjoittajina olivat: Janne

Rajamaa, Juh Mattinen ja Prokko Rahikainen. Tileihin ilmestyi vielä ylläolevan summan lisäksi 333.716 mk 30 penniä. Summa on kirjattu tuntemattoman lahjoituksen. KOP:n kuitista voimme lukea, että summan on pankkiin maksanut Boris Karppele.

Näin päättyi Koulukoti Väinölän rakkaudella vaalittu toiminta ja alkoi uusi vaihe Säätiö Väinölän vastuulla.

Minä haluan mainita vielä sen, että Koulukoti Väinölän loppuvaiheessa oli pulaa vastuun kantajista. Siksi johtokunnan ulkopuoliset Aleksi Lahelma, Eino S. Rahikainen ja Boris Karppele ottivat ikävät asiat hoitoonsa.

KOSTI PAMILO

LÄHTEET: Tiedot on poimittu KSS:n lehdistä ja arkistoista. Karjala-Kerhojen Keskusliiton arkistosta ei ole tietoa. Koulukodin arkisto nousi tuhkana tuuleen.

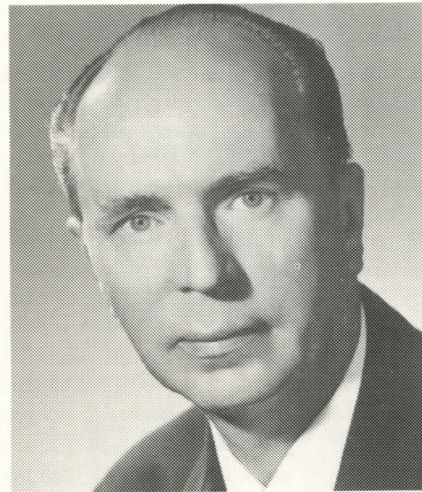
kh 6 perustaminen

Aleks Lahelma kannatti koulukoti Väinölän jatkamista, mutta joutui juristina valvomaan sen lopettamista.

Boris Karppele tuli vaaran vuosina koulukoti Väinölän kannatusyhdistykseen vastuun kantajaksi.

Eino S. Rahikainen toimi isänsä edustajana kannatusyhdistyksessä ja Säätiö Väinölässä sihteerinä ja asiamiehenä.

Kuulumisia Väinölästä

Karjalan Heimolla oli pirteä "kirjeenvaihtaja" Pekka Pohitimo Väinölässä. Ohessa on näyte on huumoripitoisesta tyylistään.

Reippain mielin väinöläiset saapuivat viimeiseltä koulurekeltään. Iloa loistavista silmistä jo näki työn tulokset. Alaluokkalaiset kuitenkin valittelivat saaneensa kehoituksia, mutta heti huomasi, että se oli vain oman hyvytensä korostamista.

Koska kaikki oli sujunut hyvin, niin päätimme juhla koulutyön päättymistä. Tytöt, jotka ovat erittäin puuhakkaita, koristivat juhlasalini. Kauniisti he olivat asettaneet pöydälle sini- ja valkokuokkoja, jotka antoivat kevään tunnun. Tietenkin kaikkia näitä valmisteluja ohjasi johtajattaremmme, Iro-täti.

"Laulusta me voimaa saamme, laulu syömmet aukaisee", niinpä nytkin aloitimme juhlamme laulaen Suvivirrellä. Sen sävelet kiirivät yhtä heleästi kuin muinoin kansakoulun kevätkuuhlassa. Irja soitti kanteletta ja sen jälkeen Pekka puhui. Taas helähti muudan laulu, jota seurasikin Heikin selostama vuosikertomus. Siinä kuvailtiin tärkeimmät tapahtumat väinöläisten piirissä kuluneen vuoden aikana. Koska Heikki-poika oli sovittanut sanontansa hienoon sävyyn, niin esityksen keskeyttivät useat kättentaputukset ja hyvä-huudot. Esim. Helsingin-retkestä, joka tehtiin syksyllä, oli monta hyvää satumaa: "Niin, ja sitten me menttiin Elannon yläkertaan ja katsottiin taulusta, että kahvit maksoivat seitsemän markkaa. Me tilattiin ne, mutta ne maksoivatkin setsemäntoista markkaa."

Neitokset esittivät kuorolaulua. Tämä kaikki on ollut vasta ylenevää toimintaa. Nyt saavumme ohjelman huippukohtiin. Vilho esitti, kuinka eri-ikäiset henkilöt esittivät runon: Sotilaspoika. Olimme nauraneet jo vatsamme kipeiksi, joten kahvi olikin tervetullut. Sen aikana Pauli järjesti "kantajääkäreille", jotka nyt ovat neljäsluokkalaisia, tietokilpailun. Tytöt olivat huonompia kuin pojat. Rupattelun jälkeen esitettiin kronikat. Tyttären esittivät kronikkansa "Arvon mekin ansaitsemme"-nuotilla. Sen alku kuului:

*Väinölässä poikia on vallon täysitusina.
Miten lienee sattunutkin tänne täysi osuma.
Kello kun vain kilahtaapi,
kyllä pojat jalat saapi, lallalla jne."*

Sitten kuvailtiin jokaisen pojan hyvät ja heikot puolet perusteellisesti. Tietenkin tyttöjen näkökulmasta. Loppu oli kuitenkin lohdullinen:

*"Nyt me laulun lopetamme,
tuli paljon lorua.
Liian paljon haukunnasta
seuraa aina porua.
Vissiin kaikki ymmärtääpi;
leikkiahän olla saapi, lallalala jne."*

Poikien esitys oli samantapainen. Lopuksi he esittivät vielä sepittämänsä: "Keskeytyneet kekkerit", johon varsinainen ohjelma päättyikin.

Kun illalla kaikki menivät nukkumaan, niin monen kädet soluivat ristiin kiittäen Jumalaa kaikesta siitä, mitä Hän on meille antanut pitkän talven aikana. Aatokset kiirivät vanhempien ja sisarusten luokse ehkä vieläkin kauemmaksi, aina sinne mistä voidaan laulaa: "Jo Karjalan kunnalla lehtii puu, jo

Karjalan koivikot tuuhettuu, käsi kukkuu siellä ja kevät on, vie sinne mun kaihoni verraton?"

Vaikka koulutyö onkin päättynyt, niin väinöläiset eivät ole hajaantuneet. Aamusta iltaan olemme ahertaneet tontillamme. Erikoisesti olemme kiinnittäneet huomiomme raivaukseen. Näkyvänä todistuksena siitä jo on n. 3:n aarin suuruinen peltotilkku. Olemme myöskin lannoittaneet pellot ja puhdistaneet pihaa. Suunnitelmiin kuuluu edellisten lisäksi vielä perunanistutus ja puutarhan kunnostaminen. Tämän kaiken suoritamme kesäkuun alkuun mennessä, jonka jälkeen matkustamme koteihimme.

Täällä Väinölässä meillä on tilaisuus monenlaiseen askarteluun. "Kun on oma tupa, niin on myöskin oma lupa." Tästä kaikesta me tahdomme kiittää niitä, jotka ovat välittömästi tai välillisesti edistäneet kotimme kohoamista ja edistymistä. Toivotamme kaikille Väinölän ystäville hyvää kesää!

Väinölä 25.5.41

Väinöl. puolesta **Pekka Pohtimo**

Muisteluksia Väinölästä

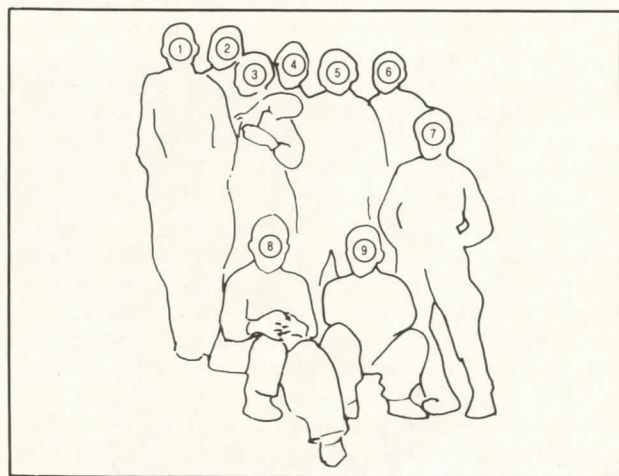
Asuin ja opiskelin Väinölän oppilaskodissa Nurmijärvellä vuosina 1942—1949. Alkupuoli tuosta ajasta oli sota-aikaa. Väinölän rakennukset, kaksi puista omakotitaloa ja ulkorakennukset, olivat valmiita minun sinne mennessäni. Toisessa talossa asui Iro-täti, johtajatar, pienen Heikki-poikansa kanssa sekä tyttöjä ja toisessa etupäässä poikia. Itse asuin alkuvaiheessa olohuoneessa, jossa meitä oli enimmillään yhdeksän poikaa. Ylempiluokkaiset asuivat pienemmissä huoneissa. Soppu oli hyvä ja kaikki oppilastoverit ovat vieläkin ystäviä, joita mielellään tapaa.

Taloissa oli puilla toimiva keskuslämmitys. Pojat huolehtivat halonteosta ja puiden kantamisesta sekä lämmittämisestä. Joinakin talvina kaadoimme itse puita omasta metsästä, teimme motteja. Luonnollisesti siivosimme itse huoneemme. Eräänä aamuna meitä huvitti, kun Peittolan Jussi yritti ja yritti lakaista paperilappua pöydän alta, mutta ei se sieltä lähtenyt. Lappu oli liimattu kiinni lattiaan. Taisin olla itse vikapää tuohon ilveeseen. Tytöt huolehtivat keittiöpuolen hommista. Joi-

nakin aikoina keittiössä oli palkattu apulainen, joka pesi myös pyykit.

Oppilaskodilla oli iso tontti, perunapeltoa, puutarhaa ja metsää. Eräs maatalon isäntä kävi hevosineen auttamassa meitä perunannostossa. Me puolestamme autoimme sitten häntä isolla porukallamme. Maatalossa saimme hyvää ruokaa kylkiksemme. Talvea varten keräsimme sieniä ja puolukoita. Joskus tehtiin hapankaalia ja kasvatettiin porsaita.

Sota-ajan ruokapula koetteli tuollaista oppilaskotia aivan erityisesti. Voita riitti leivälle vain aavistuksen verran, keitot olivat laihoja ja aamupuuroa olisi haluttu enemmän. Eväselivistä tehtiin kauppaa. Minä möin leipäni silloin tällöin, kun olin saanut kotoa paketin. Saksankielen myydä- ja ostaa-verbien eron opin käytännössä kun joillakin pojilla, esim. Vaaran Pekalla, oli tapana ostella leipää saksan kielellä: "Verkaufe Brot, verkaufe Brot (myy leipää, myy leipää)" Kuukauden sokeriannos, puoli kiloa, myytiin eräälle naapurille, jo-

Väinölän poikia: 1. Vilho Rantala, 2. Pekka Pohtimo, 3. Kalle Kotaniemi, 4. Heikki Haurinen, 5. Juho Peittola, 6. Paa-vo Vaara, 7. Olavi Mattinen, 8. Heikki Tuisku, 9. Ilmari Homanen. Oheisten muistelusten kirjoittajat ovat n:ot 2 ja 9.

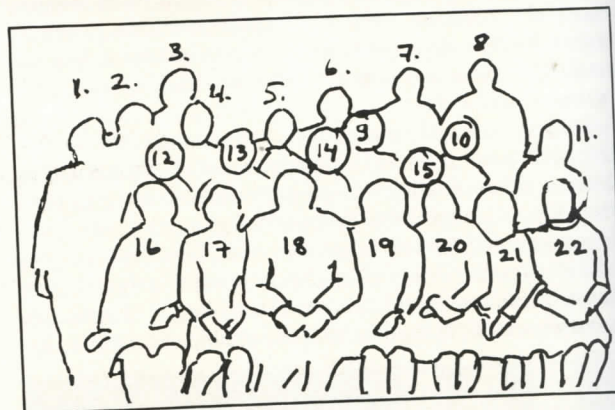
ka tarvitsi sitä runsaasti keitoksiinsa. Näin saatiin rahaa leivän ostoon.

Kouluun oli matkaa kaksi kilometriä. Muistaakseni vain Nurmen Viljolla oli polkupyörä, muut saivat kävellä. Myöhemmässä vaiheessa osa pojista juoksi koko matkan, niin tein minäkin.

Pääosan ajasta vei tietenkin tavanomainen koulunkäynti, mutta mahtui sinne väliin juhlahetkiäkin tai muita erikoisia tapahtumia. Suuren arvon annoimme Väinölän johtohenkilöiden vierailulle. Kajautimme aina joukolla heille, niin kuin muillekin vieraillemme, laulun ”Kamanat kohottukohot...” Kuuntelimme tarkkaavaisina Aleksii Lahelman puhetta ja Eino S. Rahikaisen esittämää musiikkiohjelmaa. Ja saatiinhan siinä vierailun ohessa vähän normaalia parempi iltatee.

Kiinnostavaa oli tavata niitä entisiä Väinölän asukkaita, jotka olivat jo muualla jatkamassa opintojaan. Ainakin Pekka Pohtimo ja Niilo Haukilahti kävivät meitä katsomassa ja kertomassa meille opiskelumaailman asioista. Ortodoksisia jumalanpalveluksia järjestettiin muutama kerta vuodessa. Lauantai-iltana harjoiteltiin laulut, että osattiin esittää ne moniäänisesti. Monet paikkakunnan ortodokseista tulivat tilaisuuksiin mukaan. Se keväinen tilaisuus, joka järjestettiin Lahja Mannerin (nykyisin Palmberg) ripillepääsyn johdosta, on jäänyt mieleeni luultavasti sen vuoksi, että Lahja esiintyi silloin säteileväenä ja juhlavasti upeassa valkoisessa rippipuvussaan. — Olihan niitä joulujuhlia ja joskus, mielestämme harvoin, leikki-illojakin.

Vapaa-aikoina hypättiin pihalla seivästä, korkeutta ja pituutta. Liehun Nikolla oli sello ja Palokosken Veikolla viulu. Monesti he soittivat yhdessä ja muut lauloivat. Oli meillä harmoonikin, jotka Niko joskus soitti. Muut eivät saaneet avainta, kun eivät osanneet ennestään soittaa. Lauluharjoituksia syntyi luontevasti. Liehun Aukusti pystyi laulamaan tenoria, Niko mitä vain ja meitä bassoja aina löytyi. Karjalaislapsia

Väinölän väkeä ja vieraita v. 1943. 1. Olavi Mattinen, 2. Paa-vo Vaara, 3. Leo Kyöttinen, 4. Heikki Haurinen, 5. Juho Peitola, 6. Ilmari Homanen, 7. Heikki Tuisku, 8. Kalevi Kotaniemi, 9. Lahja Manner, 10. Veera Liehu, 11. Senja Hallamaa, 12—15. vieraita Äänislinnasta, 16. Irja Vaara, 17. Kaija Järvinen, 18. Taito Lumme, 19. Olga Hallamaa, 20. Marjatta Tiilikainen, 21. Olga Samulinen ja 22. Tyyne Taruvirta.

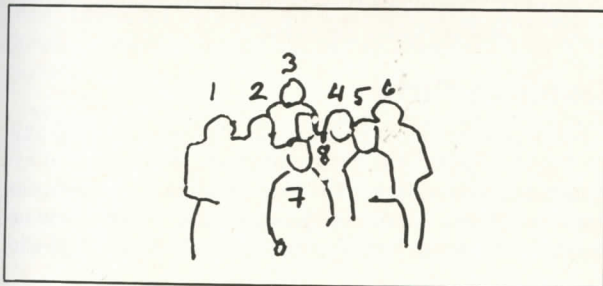
kun olimme, me laulelimme mielellämme ja opimme helposti useampia ääniä.

Iro-täti, Iro Juurikainen, johti oppilaskodin elämää tomerasti ja antaumuksella. Moninaisia olivat ne huolet, joita hän joutui kantamaan huolehtiessaan suuresta nuorten joukosta noina vaikeina aikoina. Mutta hyvin järjestys säilyi, ruoka saatiin riittämään ja se tuli tasapuolisesti jaettua. Joskus kyllä tuntui, että tädin ojennusohjeet tuli annettua vähän tarpeetoman dramaattisesti ja monisanaisesti. Isot tytöt, kuten Lie-

hun Veera ja Hallamaan Senja juohattelivat nuorempiaan. Veera oli alussa minunkin tukeni ja turvani monessa asiassa. Isoista pojista jäivät mieleeni esimerkiksi Kalevi Kotaniemen neuvokkuus kaikissa tilanteissa ja Vaaran Paavon isällinen rauhallisuus.

Monessa suhteessa olomme olivat vaatimattomia, mutta hyvin siellä koulua voitiin käydä. Luokallejäämisiä en muista yhtään. Sen sijaan luokkansa priimuksiksi kehittyivät ainakin Vaaran Irja (nykyisin Rämä) ja veljeni Erkki. Meitä kakosia oli useita. — Olen varma, että me kaikki entiset Väinölän asukkaat annamme arvoa saamallemme opintotuella. Tällainen tukimuoto oli niissä oloissa oikea ja tehokas tapa kohottaa heimomme sivistystasoa.

ILMARI HOMANEN

Väinölän väkeä keväällä 1944: 1. Veera Liehu, 2. Senja Hallamaa, 3. Aukusti Liehu, 4. Helmi Saikoff, 5. Pekka Karhu, 6. Heikki Tuisku, 7. Ilmari Homanen ja 8. Irja Vaara,

Koulukoti Väinölän ruotsalaistalot vihittiin tarkoitukseensa 24.3.1941. Talon vihki past. Paavo Saarikoski. Kuvassa oppilaita ja kutsuvieraita. Oppilaita tunnetaan mm. Olga Samulin, Maija Aho, Lahja Manner, Senja Hallamaa, Ida Harju ja tietysti Iro Juurikainen. Miesväestä mainittakoon rovasti Kankainen, Lauri Kuntijärvi ja monta muuta, mutta näkyvät huonosti.

Väinölässä pidettiin myös talouskursseja ja tehtiin vierailumatkoja. Tässä ollaan lähdössä Itä-Karjalaan Hanna Valtolan ja Fina Saarikosken johdolla. Oppilaita ja kurssilaisista tunnetaan Outi Lukkanen, Veera Lehto, Anni Arhippainen, Helmi Saikoff, Olga Huovinen, Veera Liehu, Sanni Lehtomäki(?), Vala Kuikkujeff, Mari Pehkonen, Nasti Anttinen-Tikka, Toini Karvonen, Hilja Ahma, Ulla Kontronen, Olga Bogdanoff, Ida Harju sekä Veera ja Sandra Vitelestä.

Kun vierailtiin Itä-Karjalassa, niin saatiin vastavieraita. Kuvassa Äänislinnan tytöt Nurmijärvellä. Retkikunta kävi myös Väinölässä.

Väinölän portailla vas. Iro Juurikainen, Juho Peittola, Senja Hallamaa, Heikki Haurinen, Veera Liehu, Paavo Vaara, Kalevi Kotaniemi ja Leo Kyöttinen.